

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen lähtökohdat ja tavoitteet

---

Ympäristöministeriö
Rakennetun ympäristön osasto
Antti Irjala

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisen lähtökohtia

Tavoitteena on, että nykyisellä hallituskaudella muodostetaan selkeä näkemys uudistuksen periaatteista. Uudistettu lainsäädäntö olisi valmis ensi vuosikymmenen alkupuolella.

Lakiin on sen voimassaolon aikana tehty lukuisia muutoksia. Muutettuja, lisättyjä tai kumottuja pykäläitä on kaksi kolmasosaa lain runsaasta 200 pykälästä.

Toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia, jotka vaikuttavat suunnittelujärjestelmään. Tulevaisuudessa toimintaympäristöön vaikuttavat muutokset ja ilmiöt vahvistuvat. Näitä ovat muun muassa ilmastopolitiikka ja energiakysymykset, aluerakenteen erilaistuminen ja väestömuutokset, kaupunkiseutujen kasvu ja kaupungistuminen, liikkumisen murros, digitalisaatio sekä muutokset hallintorakenteissa.

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän uudistamista koskeva osahanke

<http://www.ym.fi/mrluudistus>

Tietopohjan laajentaminen ja alueidenkäytön suuntaviivojen valmistelu

Suunnittelujärjestelmän uudistamista palvelevat hankkeet

Digitalisaation vaikutukset ja hyödyntäminen (mm. kiradigi, tietomallit)

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Verkkoaiivoriihet

Sidosryhmätilaisuudet

Teemakeskustelut ja seminaarit

Kansainvälinen yhteistyö

Viestintä, some

Lakihanke kokonaisuudistukselle

Selvitysten ja saatujen näkemysten perusteella hankkeistetaan MRL:n kokonaisuudistus vuoden 2018 aikana liittäen yhteen alueidenkäytön ja rakentamisen osahankkeet.

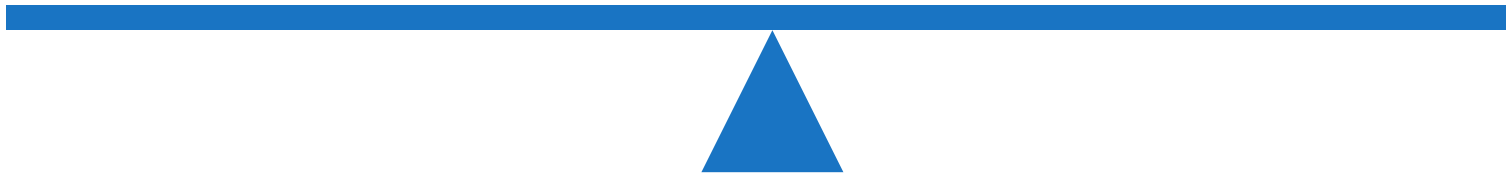
Tavoitteena elinvoima, kestävä kehitys ja hyvä elinympäristö

- Nykyisen lain tavoite ” luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä” on edelleenkin hyvä lähtökohta.
- Alueidenkäytön suunnittelun luonteeseen kuuluu, että siinä pyritään yhtäältä luomaan edellytyksiä toivotulle kehitykselle ja toisaalta ehkäisemään kehityksestä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia ja säilyttämään elinympäristöön liittyviä erityisiä arvoja.
- Edellytysten luominen ja alueiden elinvoiman kehittäminen painottuu nykyistä enemmän tulevaisuudessa.

Edistämisen ja edellytysten luomisen sekä säilyttämisen ja suojelun näkökohtien tasapaino

Edellytysten
luominen

Säilyttäminen ja
suojaus, reunaehdot

Alueidenkäytön suunnittelun ydintehtävät ovat erilaisia eri ympäristöissä

- Alueidenkäytön suunnittelun ydintehtäviin kuuluu eri tarpeiden ja intressien yhteensovittaminen. Sillä on tärkeä tehtävä hyvän elinympäristön luomisessa.
- Aluerakenteen erilaistuminen vahvistuu: kaupunkiseudut ja väestöään menettävät alueet
- Rakentaminen tapahtuu pitkälti jo kertaalleen kaavoitetuilla alueilla – hierarkkinen järjestelmä ei toimi näillä alueilla.
- Rajapinnat muuhun lainsäädäntöön – mitä kaavoissa on tarpeen kertoa?

Suunnittelun tehtävänä ei ole estää muutosta vaan hallita sitä. Haasteena on löytää kussakin tilanteessa olennaiset kysymykset ja jättää muu jatkosuunnittelun varaan.

Ydintehtäviä voi hahmottaa myös näin

Maaseutualueet:
mitä kehittämisperiaatteita
ja reunaehtoja tarvitaan?
(infra, luonnonvarojen
kestävä käyttö ym.)

Laajenevan
kaupunkirakenteen kehä:
miten turvataan kestävän
yhdyskuntakehityksen
edellytykset?

Rakennetut
kaupunkialueet:
muutoksen hallinta
rakennetussa
ympäristössä

Kaavaprosessin joustavuus ja vuorovaikutteinen toimintatapa

Vuorovaikutuksessa ja osallistumismenettelyissä on tarpeen painottaa tarkoituksenmukaisuutta ja valinnanvaraa.

Miten ja kenen ehdoilla vuorovaikutus ja osallistuminen tapahtuvat tulevaisuudessa?

Digitaaliset tietoaaineistot ja kanavat ovat suunnittelun ja vuorovaikutuksen ydin.

Digitalisaatiota koskevat tavoitteet MRL uudistuksessa

Luoda edellytykset digitalisaation hyödyntämiselle ja mahdollistaa uudet toimintatavat tulevaisuudessa – mahdollistaa lain joustava soveltaminen teknologian kehittyessä

- 4D kaavoitus
- Yhteinen pohjakartta–aineisto ja **esitysmittakaavan skaalautuvuus**
- Yhteensopivuus ja käyttö koko suunnitteluketjussa toteutukseen asti
- Osallistumisen ja vuorovaikutuksen uudet menetelmät
- Tietoaineistojen tehokas hyödyntäminen

Velvoittaa niissä asioissa, jotka ovat ehdottomia edellytyksiä digitaalisaation toteutumiselle (yhteiskunnan yleisen edun näkökulmasta)

- Kaavojen tuominen rajapintaan tietyssä muodossa (tiedon siirto ja yhteiskäyttö)
- Yhteensopivuuden varmistaminen (tietomallit)

Hahmotus alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän uudistamisen suuntaviivoista

Alueidenkäytön ohjaukseen kohdistuu tulevaisuudessakin kansallisia, maakunnallisia ja kuntatason tarpeita.

- Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmässä tarvitaan valtakunnallisten intressien turvaamista.
- Maakuntatason strategiset linjaukset muodostaisivat kehikon kaupunkiseutujen ja kuntien suunnittelulle.
- Kaupunkiseuduilla tarvitaan strategista suunnittelua ja kuntatasolla alueidenkäytön toteuttamista ohjaavaa kaavaa.

Kaupunkiseutujen suunnittelun kehittäminen

Alueidenkäyttöön liittyvillä ratkaisuilla on merkittävä vaikutus kaupunkiseutujen elinvoimaan, kehitykseen, yrityksiin sekä asukkaiden hyvinvointiin.

Nykyinen alueidenkäytön ohjausjärjestelmä ei ole kyennyt riittävästi vastaamaan kaupunkiseutujen suunnittelu- ja kehittämistarpeisiin. Hallinnolliset rajat eivät vastaa kaupunkiseutujen toiminnallisia alueita.

Kaupunkiseuduilla tarvitaan toiminnallisen kokonaisuuden kattavaa yleispiirteistä suunnitelmaa, joka mahdollistaa alueen kehittämiseen liittyvien valintojen tekemisen.

Kaupunkiseutujen suunnittelu (1/2)

Miten eri toimijat saadaan sitoutumaan suunnitelmaan?

Millä kaupunkiseuduilla suunnitelmaa tarvitaan ja miten toimitaan muilla kaupunkiseuduilla?

Miten suunnitelman toteuttaminen järjestetään (toteuttajat, toteuttamisjärjestys, rahoitus) ja mikä olisi tämän suhde valtion ja kuntien välisiin sopimuksiin?

Kaupunkiseutujen suunnittelu (2/2)

Mitä asioita kaupunkiseudun suunnitelmalla tulee ratkaista (suunnitelman sisältö ja esitystapa)?

Millaisia oikeusvaikutuksia tarvittaisiin vai tarvitaanko?

Vuoden 2020 alussa Suomessa on todennäköisesti kaksi itsehallinnon tasoa: kunnat ja maakunnat

- Millaista alueidenkäytön suunnittelua maakuntatasolla tarvitaan?
- Millaisen tulisi olla kaupunkiseutujen suunnittelun suhteen maakunnan suunnitteluun?

Yksityiskohtainen suunnittelun kehittäminen

Riittäisikö kuntatasolla yksi kaavataso, joka voisi olla tarpeen mukaan joko nykyistä osayleiskaavaa tai detaljikaavaa vastaava alueidenkäytön suunnitelma?

Kaava voitaisiin esittää eri mittakaavoissa ja tarkkuustasoissa suunnittelutarpeen mukaan ja tarvittaessa tarkentaa tietyille osa-alueille (skaalautuvuus).

Kaava voitaisiin laatia vaiheittain tai osa-alueittain.

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän uudistamisen suuntaviivat

Keskustelupaperi julkaistaan lähipäivinä
<http://www.ym.fi/mrluudistus>

Kommentointi tapahtuu kaikille avoimen verkkoaivoriihen kautta

MRL §:ien (alueidenkäyttö + yleiset) lukumäärä luvuittain

